

Proč se říká...?

- ječí jako Siréna •
- je to sysifovská práce •
- chová se jako barbar •

... a další známá úsloví

Proč se říká... ?

ječí jako siréna, je to sisyfovská práce, chová se jako barbar...

a další známá úsloví

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.fragment.cz

www.albatrosmedia.cz

FRAGMENT

Petr Kostka

**Proč se říká... ? ječí jako siréna, je to sisyfovská práce,
chová se jako barbar... a další známá úsloví – e-kniha**

Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Petr Kostka

Proč se říká...?

- ječí jako siréna •
- je to sisyfovská práce •
- chová se jako barbar •

... a další **známá úsloví**

Ilustroval Josef Pospíchal

Rebece a Vojtíkovi

Text © Petr Kostka, 2018
Illustrations © Josef Pospíchal, 2018

ISBN e-knihy 978-80-253-4017-2
ISBN tištěné verze 978-80-253-3927-5

Úvod

Už jste možná někdy slyšeli, jak někdo o někom říká, že mentoruje nebo že je velký nimrod. Určitě už jste také slyšeli o vandalství. A když se někdo chová jako barbar?

Asi tušíte, co ta slova znamenají a co se jimi chce říct. Ale víte, že za těmito a mnoha podobnými slovy se původně skrývají jména starověkých postav? Ano, ze světa antiky a také ze světa bible nám dodnes zůstalo mnoho jmen, která se zobecnila, stala se vlastně výrazem pro to, čím se nositelé toho jména proslavili. Některé postavy, jejichž jména se stala obecnými slovy, byly jen bájnými hrdiny, jiné doopravdy žily a jejich příběh se stal natolik inspirativním a natolik známým, že se začal používat jako přirovnání v podobných situacích pro veškerou podobnou činnost. Je prostě jednodušší říct, že je někdo benjamínek, než složitě popisovat jeho povahu a co je vlastně zač. Ale za tím slovem se skrývá příběh mladého muže, osud člověka z dávných časů. Jaký ten příběh je a proč vlastně jeho jméno používáme jako rčení, úsloví?

Pojďme se na několik nejznámějších osudů dávných postav, jejichž jména se dnes takto používají, podívat.

Určitě tím lépe pochopíme, jak ta slova používat, a kromě toho se dozvíme, jaký příběh se za tím slovem vlastně skrývá.

Mecenáš

„Byl to proslulý mecenáš umění a vědy. Do obou věnoval hodně peněz a kdykoliv byl připraven poskytnout další.“

Když Římské říši vládl císař Augustus, státnické povinnosti ho často odváděly na dlouhou dobu z Říma. Měl ale svého rádce, který ho v jeho nepřítomnosti zastupoval a spravoval za něj věci veřejné. Jmenoval se Gaius Cilnius Maeceneas.

Byl to nesmírně bohatý muž, také velmi vzdělaný, dokonce psal básně a politická pojednání. A byl vážně nemocný. Trpěl nespavostí a neustálou nervozitou.

Maecenas se nejlépe cítil ve společnosti umělců. Ve své luxusní vile proto téměř bez ustání pořádal skvostné večírky, na které zval výkvět římské společnosti. Chodili k němu Vergilius, Horatius a mnoho dalších. Maecenas je neustále nabádal, aby tvořili, zahrnoval je dary a penězi, jen aby si co nejdřív mohl přečíst novou báseň nebo divadelní hru. Stal se proto mezi umělci velmi oblíbeným. Cenili si, když mohli říct, že jsou Maecenasovými přáteli.

Maecenas zemřel v roce osm našeho letopočtu. Nezůstaly po něm ani slavné básně, ani významné traktáty. Všichni vzpomínali především na jeho štědrot. Až se jeho počestžené jméno Mecenáš stalo symbolem všech, kteří nezištně podporují především vědu a umění.

„Mecenášem“ nazýváme člověka, který nezištně podporuje umění a vědu a investuje svoje peníze bez ohledu na to, co z toho bude mít.

Mentor

„Měl mentorské sklony.
Každého jen poučoval, ochraňoval a napomínal.“

Mentor pocházel z řecké Attiky stejně jako slavný Odysseus. Byl také členem válečnickovy družiny. Když se Odysseus vydal do trójské války, Mentorovi svěřil péči o celé království a také o svého syna Témacha. A tak se stal Mentor Témachovým učitelem. Mentor jako učitel vynikal moudrostí, ale také prý hodně poučoval a napomínal.

Válka se protahovala a Odysseus se nevracel. Na Odysseově dvoře se začali objevovat muži, kteří toužili po Odysseově krásné ženě Pénélopé, po

královské koruně a majetku. Mentor jim sice nebránil se zbraní v ruce, ale všechny napomínal, aby nechali Pénélope i Témachu na pokoji. Zdálo se ovšem, že jeho rady byly k ničemu. Možná právě proto si vzala Mentorovu podobu bohyně moudrosti Athény, když vedla mladého Témacha k Nestorovi, aby královskému synkovi poradil, co má dělat.

Když se Odysseova syna chystali nedočkaví nápadníci zabít, Mentor se v rozhodném boji za Témacha postavil. Nápadníci byli poraženi, a Mentor tak mohl vstoupit do dějin jako moudrý rádce.

„Mentor“ je člověk, který radí, mentoruje.
Jeho rady jsou užitečné, ale musí je umět podat.

Nestor

„Byl nestorem našeho ochotnického divadla. Nejen, že byl nejstarší, ale hlavně uměl vždy dobře poradit a jeho zkušenosti všem pomáhaly.“

Když se protahovala trójská válka a Řekové slavné město marně obléhali, začali se král Agamemnón a Achilleus hádat. Hrozilo, že spor udatných vojevůdců rozloží celou armádu. Do sporu se vložil Nestor. Nejstarší, ale prý i nejspravedlivější válečník v celé řecké armádě. Svou obratností, zkušeností ve vyjednávání, naléháním tu na jednoho, tu na druhého dosáhl po čase usmíření obou hrdinů a Řekové nakonec Tróju dobyli.

